

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Renata Puchalska (spr.)
Sędziowie:	SO Andrzej Kubica SO Agnieszka Grzybczak - Stachyra
Protokolant:	prot. sąd. Michał Lutrzykowski

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K. (1)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla W. w W.

z dnia 26 lutego 2015 r., sygn. akt VIII GC 490/13

I. zmienia pkt 2 zaskarżonego wyroku i zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz K. K. (1) 2.530,20 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści złotych dwadzieścia groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz w pkt 4 i ustala, że powódka ponosi koszty procesu w 86%, a pozwana w 14%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym dla W. w W.,

II. oddala apelację pozwanego,

III. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz K. K. (1) 427 zł (czteryście dwadzieścia siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Andrzej Kubica	SSO Renata Puchalska	SSO Agnieszka Grzybczak - Stachyra
--------------------	----------------------	------------------------------------

UZASADNIENIE

Powódka K. K. (1) prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą "Biuro (...)" w W. wniosła o zasądzenie od pozwanych (...) spółka z o.o. w W. (dalej: (...)) oraz (...) .. SA Oddział w Polsce w W.:

- kwoty 4.221,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu opłaty uiszczonej za skasowane bilety lotnicze na trasie W.-R. na dzień 28 kwietnia 2011 r. dla osób: S. D., H. Ć., Z. B., T. B., M. B. (1),

- kwoty 2.773,05 zł. tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania, na którą składają się:

- kwota 2.530,20 zł. tytułem szkody poniesionej przez powódkę polegającej na konieczności zapłaty za (...) ceny wyższej niż kwota, którą powódka zapłaciła za pierwotnie skasowane w wyniku działania pozwanych spółek bilety wraz z odsetkami od dnia 20 listopada 2012 r. do dnia zapłaty,

- kwota 242,85 zł stanowiąca równowartość polskich złotych kwoty 61,71 euro poniesionych przez powódkę tytułem kosztów dodatkowego transportu, którego konieczność zapewnienia wynikała ze skasowania przez jedną z pozwanych spółek biletów lotniczych na trasie W. - R. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 25.000,00 zł. tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powódki w wyniku działań pozwanych spółek, w tym w szczególności za utratę reputacji i wiarygodności w oczach dotychczasowych, stałych i potencjalnych klientów

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia z obowiązku spełnienia świadczenia przez drugiego oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.120,00 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 maja 2014 r. pozwany (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 1 grudnia 2007 r. pomiędzy K. K. (1), jako zleceniodawcą a (...), jako zleceniobiorcą została zawarta umowa agencyjna nr (...). (...) jest akredytowanym agentem (...) nr (...) (...) uprawnionym do wystawiania biletów lotniczych w imieniu i na rzecz linii lotniczych zrzeszonych w (...).

Zgodnie z § 1 umowy, zleceniodawca zlecał w imieniu swoich klientów, a zleceniodawca przyjmował do realizacji zlecenia na sprzedaż biletów lotniczych i innych usług oferowanych na stronie www(...).pl lub bezpośrednio za pomocą systemu rezerwacyjnego (...) lub A.. Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2, zleceniobiorca zobowiązał się do realizacji zamówień składanych przez zleceniodawcę na zasadach określonych na stronie internetowej po uprzednim potwierdzeniu przyjęcia ich do realizacji. Potwierdzenie przyjęcia zamówienia miało nastąpić poprzez przesłanie potwierdzenia na adres email lub numer faksu. Potwierdzenie zamówienia winno zawierać także informacje, czy w związku ze składanym zamówieniem, zleceniodawca zobowiązany jest do zapłaty zaliczek, w jakiej wysokości i w jakim terminie, jak również warunki anulowania i zmiany rezerwacji.

W przypadku rezerwacji lotniczych zakładanych przez zleceniodawcę bezpośrednio w systemie (...) lub A., zleceniodawca zobowiązał się do przekazania takiej rezerwacji (skalkulowanej) na adres systemowy zleceniobiorcy oraz przekazania na adres email zleceniobiorcy potwierdzającej, że taka sytuacja miała miejsce. Zleceniobiorca zobowiązał się do wystawienia biletu i niezwłocznego zwrócenia zrealizowanej rezerwacji na adres systemowy zleceniodawcy. Zgodnie z § 5 ust 1 umowy, w przypadku, gdy realizacja zamówienia i potwierdzonej usługi okaże się niemożliwa do wykonania z przyczyn leżących po stronie zleceniobiorcy lub linii lotniczej, w imieniu, której działa, zleceniobiorca zobowiązał się do dołożenia wszelkich starań w celu zapewnienia wykonania usługi zastępczej zgodnie z rodzajem usługi i terminem jej wykonania określonym w zamówieniu. Zgodnie z § 6 ust. 1 i 2 umowy, strony postanowiły, iż w sprawach nieuregulowanych niniejszą umową mają zastosowanie postanowienia

„Warunków rezerwacji” publikowane przez zleceniobiorcę na stronie www.(...).pl. W razie rozbieżności pomiędzy treścią „warunków rezerwacji” a treścią niniejszej umowy w stosunkach pomiędzy stronami stosuje się postanowienia umowy.

Strony oprócz umowy wiązały także postanowienia Regulaminu korzystania z systemu rezerwacji (...).pl, który jest zamieszczony na stronie internetowej.

Korzystając z systemu użytkownik akceptuje warunki określone w regulaminie, ponosząc pełną odpowiedzialność za własne czynności wynikające z korzystania z systemu. Dokonanie rezerwacji za pośrednictwem systemu jest jednoznaczne z zapoznaniem się i akceptacją warunków rezerwowanej taryfy lotniczej dostępnych w trakcie dokonywania rezerwacji. Za moment dokonania zakupu biletu i zawarcia umowy przewozu lotniczego uważany jest moment wystawienia biletu lotniczego.

(...) dokonywał sprzedaży usług w imieniu przewoźnika, na podstawie umowy z dnia 23 lipca 1997 r. o agencji sprzedaży pasażerskiej, zawartej pomiędzy (...), jako agentem a każdym członkiem (...). Zgodnie z pkt. 3.1 i 2 umowy, agent jest uprawniony do sprzedaży lotniczych przewozów pasażerskich w ramach usług przewoźnika oraz usług świadczonych przez innych przewoźników zgodnie z upoważnieniem przewoźnika. Sprzedaż lotniczych przewozów pasażerskich oznacza wszystkie działania konieczne do zapewnienia pasażerowi obowiązującej umowy o przewóz, w tym między innymi wystawienie ważnego dokumentu przewozowego oraz odbiór pieniędzy za niego. Agent jest również uprawniony do sprzedaży takich usług pokrewnych i innych, do jakich przewoźnik go upoważni.

Wszystkie umowy sprzedawane na podstawie niniejszej umowy miały być sprzedawane w imieniu przewoźnika zgodnie z taryfami i warunkami przewozu przewoźnika oraz takimi poleceniami przewoźnika, jakie zostaną przekazane agentowi.

Do powódki zgłosił się ksiądz A. K. reprezentujący (...) Parafię Św. M. w W. chcący zorganizować wycieczkę dla 15 osób, zaś okazją do odbycia pielgrzymki była beatyfikacja papieża Jana Pawła II. To ksiądz A. K. ogłaszał i organizował tę pielgrzymkę, ale ostatecznie uczestniczył w niej ksiądz T. D., który obecnie przebywa na Ukrainie. Powódka współpracowała ze świadkiem A. K., który był zadowolony ze współpracy z nią i prosił o organizowanie wycieczek.

W styczniu 2011 r. powódka zarezerwowała u pozwanej (...) 15 biletów lotniczych obejmujących przelot na trasie W. - R. i na trasie powrotnej w dniu 28 kwietnia - 2 maja 2011 r., liniami lotniczymi A.. W związku z rezerwacją, powódka na podstawie wystawionej przez (...) faktury VAT nr (...)(...) w dniu 17 stycznia 2011 r. dokonała wpłaty zaliczki w wysokości 2.419,00 zł.

W dniu 6 kwietnia 2011 r. (...) wystawił powódce 15 elektronicznych biletów lotniczych zgodnie z dokonaną rezerwacją. Rezerwacja obejmowała następujące osoby: D., Ć., (...), B., B., O., P., R., S., Z., D., G., K.,(...), M..

Na podstawie wystawionej przez (...) faktury VAT nr (...)(...)na kwotę 15.674,10 zł, powódka dokonała w dniu 7 kwietnia 2011 r. wpłaty kwoty 15.674,10 zł.

Przedmiotowym zamówieniem powódki zajmował się M. C. (1), który współpracował z pozwaną spółką, jako kasjer lotniczy. Procedura rezerwacji wygląda w ten sposób, że po zamówieniu u przewoźnika biletów mailowo, przewoźnik oferował cenę za poszczególne bilety, przy czym przy rezerwacjach grupowych cena obejmowała przelot w obie strony. Jeżeli agent akceptował cenę, to wówczas dokonywano rezerwacji. Następnie przewoźnik wysyłał do agenta maila informującego o dokonaniu rezerwacji oraz jednocześnie przewoźnik wysyłał prośbę do centrali w R. o potwierdzenie miejsc dla danej ilości osób na danej trasie. Po otrzymaniu potwierdzenia z centrali, informacja ta przekazywana była do agenta. Wszystko odbywało się drogą mailową. Następnie tworzona jest rezerwacja aktywna w systemie przewoźnika i następuje podpisanie umowy z agentem. Następnie, w dniu wynikającym z treści umowy, agent wystawia bilety. Jest to widoczne w systemie przewoźnika. W momencie, kiedy agent w swoim systemie pasywnym wystawi bilety, to wówczas przewoźnik w swoim systemie aktywnym widzi, że są one wystawione.

Wystawienie biletów odbywało się poprzez wypełnienie systemowego formularza, w którym należało wpisać wszystkie dane zgodnie z instrukcją przekazaną przez (...). Po procesie wystawienia biletu M. C. (1) przesłał numery biletów do (...) w celu zweryfikowania poprawnego ich wystawienia. Następnie został poproszony o usunięcie segmentów pasywnych. Pasywna rezerwacja oznacza jedynie nadanie numeru i przypisanie nazwiska do numeru i nie ma ona żadnego wpływu na rezerwację aktywną. M. C. (1) nie miał wglądu do systemu linii lotniczych (...) i wystawiał bilety jedynie w trybie pasywnym, co oznacza, że nie miał wpływu na to, w którym samolocie i które miejsca zostaną zarezerwowane. Po skasowaniu wszystkich segmentów pasywnych, M. C. (1) nie ingerował już w tę rezerwację. Po skasowaniu segmentów pasywnych dostęp do rezerwacji miała jedynie (...).

Przekwalifikowaniem biletów z aktywnych na pasywne zajmowała się M. B. (2), która zajmowała się u przewoźnika (...) rezerwacjami grupowymi. W związku z tym, że rezerwacja aktywna dla 5 miejsc została skasowana, to te miejsca w samolocie na trasie W. - R. wróciły do sprzedaży i każdy mógł kupić bilet na te miejsca.

W dniu 28 kwietnia 2011 r. powódka stawiała się wraz ze swoimi klientami na lotnisku. Przy odprawie okazało się, że 5 z 15 wystawionych przez pozwaną biletów jest nieważnych. Nieważne bilety dotyczyły następujących osób: D., Ć., (...), B., B.. A. nie wydała tym osobom kart pokładowych i nie chciała udzielić żadnej pomocy.

Powódka próbowała to wyjaśniać jednakże uzyskała odpowiedź, że bilety są nieważne. Tak poinformowała ją obsługa lotniska. Prosiła o pomoc również przedstawiciela (...) jednakże bez rezultatu. Powódka zadzwoniła także do biura pozwanej spółki i rozmawiała z Panem M. C. (1), który był zaskoczony tą sytuacją i nie wiedział jak pomóc, gdyż nie wiedział, kto za te bilety zapłaci. Po jakimś czasie świadek M. C. (1) poinformował powódkę, że znalazło się 5 wolnych biletów w samolocie należącym do (...). Te 5 osób czekało na rozpoczęcie wylotu do około godziny 16:00. W międzyczasie powódka pojechała do biura i zaczęła poszukiwać transferu dla 5 osób, czyli transportu po przylocie do R. z lotniska do hotelu. Koszt tegoż transportu wyniósł (...) euro. Pięcioro pasażerów wróciło do W. w dniu 2 maja 2011 r. na podstawie pierwotnie wystawionych biletów, przelotem wykonywanym przez (...).

W dniu 28 kwietnia 2011 r. (...) wystawił na rzecz powódki fakturę (...) na kwotę 6.751,95 zł obejmującą bilety lotnicze na lot zastępczy zorganizowany w dniu 28 kwietnia 2011 r. dla następujących osób: D., Ć., (...), B., B., samolotem należącym do (...). Faktury tej powódka nie zapłaciła.

W dniu 13 czerwca 2011 r. powódka złożyła reklamację, żądając wyjaśnienia przyczyn skasowania biletów dla 5 pracowników i podkreśliła, że nie może jeszcze raz płacić za przelot do R. zgodnie z fakturą nr (...) Pozwany potwierdził otrzymanie reklamacji od powódki zarówno w formie ustnej jak i pisemnej. Reklamacja została przekazana do przewoźnika, który powinien był tę reklamację rozpatrzyć, jednakże (...) nigdy nie rozpatrzył reklamacji.

W związku z brakiem płatności za fakturę (...), (...) wniósł w dniu 24 maja 2012 r. pozew o zapłatę przeciwko K. K. (1). Pozew skutkowało wydaniem w dniu 11 lipca 2012 r. przez Sąd Rejonowy dla W. w W. XVI Wydział Gospodarczy nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, w sprawie prowadzonej pod sygnaturą XVI GNc 2819/12. Nakaz ten uprawomocnił się, gdyż sprzeciw wniesiony przez K. K. (1) został odrzucony, jako spóźniony.

W dniu 20 listopada 2012 r. powódka uregulowała zasądzoną nakazem zapłaty należność w wysokości 8.127,50 zł. Wycieczka z 28 kwietnia 2011 r. była ostatnią wycieczką, jaką powódka organizowała dla świadka K.. A. K., potem w ogóle nie organizował wycieczek. Również ksiądz T. D. nie organizował wycieczek zagranicznych po przedmiotowym zdarzeniu. Pięciu uczestników wycieczki, których bilety na trasie do R. zostały unieważnione, nikomu nie opowiadali o przedmiotowym zdarzeniu.

Sąd Rejonowy ustalił, że roszczenia strony powodowej są zasadne jedynie w części.

Sąd Rejonowy skonstatował, iż w niniejszej sprawie strony wiązała umowa agencyjna typu przedstawicielskiego, bowiem powódka działająca w imieniu swoich klientów - uczestników wycieczek zlecała pozwanemu sprzedaż biletów lotniczych i innych usług oferowanych na stronie www.(...).pl (§ 1 umowy z dnia 1 grudnia 2007 r.). Słusznie podkreślał pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty, że czynności objęte umową agencji z dnia 1 grudnia 2007 r. dotyczyły

sprzedaży biletów a nie samego przewozu, co jednocześnie nie oznacza, że pozwany za wykonanie przewozu nie ponosi odpowiedzialności wobec powódki. Sąd Rejonowy odnosząc się do pierwszego roszczenia zasądzenia kwoty 4.221,75 zł, wskazał, iż stanowi ono żądanie zwrotu opłaty uiszczonej za skasowane bilety lotnicze na trasie W.-R. na dzień 28 kwietnia 2011 r. dla osób: S. D., H. C., Z. B., T. B., M. B. (1).

Sąd Rejonowy stwierdził, że przesłanki odpowiedzialności z art. 471 k.c. w związku z art. 474 k.c. zostały spełnione, zaś pozwany odpowiada za szkodę powstałą w majątku powódki związaną ze skasowaniem 5 biletów lotniczych.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że pozwany nie kwestionował, iż na mocy art. 3.1 umowy z 23 lipca 1997 r. zawartej pomiędzy pozwanym (...), jako agentem a (...), (...) był uprawniony do sprzedaży biletów lotniczych przewozów pasażerskich w ramach usług przewoźnika oraz usług świadczonych przez innych przewoźników zgodnie z upoważnieniem przewoźnika. Wszystkie usługi miały być sprzedawane w imieniu przewoźnika i zgodnie z taryfami i warunkami przewozu przewoźnika oraz takimi poleceniami przewoźnika, jakie zostaną przekazane agentowi (art. 3.2. umowy z dnia 23 lipca 1997 r.). Takiej sprzedaży na rzecz i w imieniu powódki dokonał pozwany (...), za co otrzymał stosowne wynagrodzenie, którego ani wysokość, ani terminy wpłat nie były kwestionowane. Powódka do chwili odprawy pasażerów na lotnisku w dniu 28 kwietnia 2011 r. była przekonana o ważności biletów dla wszystkich pasażerów (15 osób), skoro jak wynika z treści jej wyjaśnień oraz treści zeznań świadka Z. K. pozwany w przededniu wylotu telefonicznie potwierdził, że przelot do R. i z powrotem dla 15-osobowej będzie odbywać się zgodnie z planem i nie zaszły w tej kwestii żadne zmiany. W żadnej mierze nie można uznać, że z chwilą pobrania wynagrodzenia za sprzedane bilety agent nie odpowiada za wykonanie zobowiązania a zatem za to, czy lot odbędzie się zgodnie z zawartą umową czy też nie. To pozwany z przewoźnikiem zawierał umowę na przelot W. - R. w dniach 28 kwietnia - 2 maja 2011 r. i to na nim również spoczywa obowiązek wywiązania się ze zobowiązania, a zatem dojścia do skutku przelotu.

Sąd Rejonowy zważył, iż nie można, zatem przyjąć, aby z chwilą wystawienia biletów tj. wygenerowania ich w formie elektronicznej, pozwany był zwolniony z odpowiedzialności za wykonanej tej umowy. Wykonanie tego zobowiązania, co prawda nie było ściśle związane z pozwanym, lecz to w imieniu pozwanego, który nabył na rzecz powódki bilety, przewoźnik wykonywał przelot. A zatem to podmiot trzeci w imieniu pozwanego, wykonywał usługę przelotu. Wykonanie przelotu przez przewoźnika, jako osobę trzecią wobec stosunku zobowiązaniowego pomiędzy pozwanym a powódką, bez wątplenia pozostaje w związku z treścią łączącego dłużnika (pozwanego) i wierzyciela (powódki) stosunku zobowiązaniowego. Bez znaczenia pozostaje fakt, kto doprowadził do skasowania biletów dla 5 pasażerów na lot w dniu 28 kwietnia 2011 r. z W. do R. a zatem tylko w jedną stronę. Przeprowadzony dowód z przesłuchania świadka M. B. (2) pracownika (...) oraz M. C. (2) pracownika pozwanego nie pozwalał na ustalenie tej okoliczności, bowiem ich zeznania były rozbieżne w tym zakresie, a każdy z nich próbował przerzucić odpowiedzialność na stronę przeciwną za skasowanie biletów. Również zeznania obu świadków w zakresie dostępu do systemów pozwanego i przewoźnika były ze sobą sprzeczne. Sąd Rejonowy nie był w stanie na podstawie sprzecznych zeznań obu świadków ustalić, który podmiot dokonał skasowania przedmiotowych biletów, bowiem okoliczności te nie zostały potwierdzone żadnymi innymi dowodami. Nie mniej okoliczność ta nie miała wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Wobec powyższego, zarzuty pozwanego o braku odpowiedzialności za niewykonanie lotu nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy skonstatował, iż, skoro umowa na przelot w dniu 28 kwietnia -2 maja 2011 r. była ważna a przelot dla 5 pasażerów nie odbył się na podstawie tej umowy, to niewątpliwie po stronie powódki powstała szkoda. Szkodą w tym przypadku jest cena biletów na przelot w jedną stronę, jaką powódka zapłaciła za 5-ciu pasażerów. Sposób ustalenia szkody tj. wartości biletów za przelot dla 5 osób, przedstawiony w pozwie nie był kwestionowany przez pozwanego. Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości, co do sposobu ustalenia wysokości szkody. W tym stanie zasądzeniu na rzecz powódki podlegała kwota 4.221,75 zł.

Sąd I instancji ustalił, że w zakresie roszczenia zapłaty kwoty 2.773,05 zł podkreślić należy, iż stanowi ona żądanie zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania. Na powyższą kwotę składają się: kwota 2.530,20 zł tytułem szkody poniesionej przez powódkę polegającej na konieczności zapłaty za (...) ceny wyższej niż kwota, którą powódka zapłaciła za pierwotne skasowane bilety wraz z odsetkami od dnia 20 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwota 242,85 zł stanowiąca równowartość polskich złotych kwoty 61,71 euro poniesionych przez powódkę tytułem

kosztów dodatkowego transportu, którego konieczność zapewnienia wynikała ze skasowania biletów lotniczych na trasie W. -R. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy zważył, że częściowo nie zasługują na uwzględnienie zarzuty pozwanej zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty, że dochodzona pozwem kwota 6.751,95 zł wynika z należności zasądzonej prawomocnym nakazem zapłaty. Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 11 lipca 2012 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla W. w W. dotyczył zapłaty za wykonanie lotu zastępczego i obejmował należność w kwocie 6.751,95 zł, wynikającej z faktury (...)wraz z kosztami procesu. Powaga rzeczy osądzonej dotyczy jedynie roszczenia w doniesieniu do kwoty 2.530,20 zł i w takim zakresie pozew podlegał odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy skonstatował, że, powódka w istocie dochodziła zwrotu kwoty, jaką zapłaciła pozwanemu (...) na podstawie faktury VAT (...) (...) bowiem wynika to ze sposobu ustalenia wartości kwoty 2.530,20 zł. W treści pozwu powódka wskazała, iż żądanie zasądzenia kwoty 2.530,20 zł stanowi rzeczywistą różnicę pomiędzy wartością biletów lotniczych zarezerwowanych przez powódkę w styczniu 2011 r. i opłaconych w kwietniu 2011 r. (tj. 4.221,75 zł) a ceną biletów wskazaną na fakturze VAT nr (...) (...) (tj. 6.751,95 zł.). Niedopuszczalność dochodzenia powyższej kwoty wynika z faktu, że kwota 6.751,95 zł objęta jest nakazem zapłaty z dnia 11 lipca 2012 r. i korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Nie jest dopuszczalne w niniejszym postępowaniu dochodzenie zwrotu tej samej kwoty, a zatem występowanie z roszczeniem, ale z innej podstawy prawnej. Zezwolenie na dochodzenie zwrotu zapłaconej kwoty objętej prawomocnym nakazem zapłaty lub prawomocnym wyrokiem prowadziłoby do kolejnego rozstrzygnięcia w tej samej sprawie i doprowadziłoby w konsekwencji do zaburzenia pewności prawa i obrotu gospodarczego między przedsiębiorcami, skoro w każdym czasie strony mogłyby żądać zwrotu już wyegzekwowanych należności sądowych. Z powyższych względów zarzut powagi rzeczy osądzonej, co do kwoty 2.530,20 zł zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy nie podzielił zarzutu o istnieniu powagi rzeczy osądzonej wobec żądania zwrotu kwoty 4.221,75 zł, które nie obejmuje należności wynikających z nakazu zapłaty o sygn. XVI GNc 2819/12, bowiem roszczenie zwrotu kwoty 4.221,75 zł obejmuje koszt nieważnych biletów dla 5-ciu pasażerów, za które to powódka zapłaciła pozwanemu w styczniu i kwietniu 2011 r. łączną kwotę 18.093,10 zł. Podkreślić należy, iż roszczenie zwrotu kosztu nieważnych biletów nie może być uznane za roszczenie objęte prawomocnym nakazem zapłaty, który został wydany na innej podstawie faktycznej - na podstawie faktury VAT (...)(...) obejmującej żądanie zapłaty za lot zastępczy liniami (...). W tym zakresie zarzut powagi rzeczy osądzonej nie zasługiwał na uwzględnienie.

Uwzględnieniu podległo żądanie zasądzenia kwoty 242,85 zł, stanowiącej równowartość polskich złotych kwoty 61,71 euro poniesionych przez powódkę tytułem kosztów dodatkowego transportu, którego konieczność zapewnienia wynikała ze skasowania biletów lotniczych na trasie W. - R. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty. Bezsprzecznie, powódka w związku z koniecznością zorganizowania lotu zastępczego innymi liniami lotniczymi tj. (...) była zmuszona zapewnić 5-ciu osobom transport z lotniska do hotelu. (...) zastępczy liniami (...) rozpoczął się później niż lot wykonywany przez przewoźnika (...). Odmienne godziny wylotu obu przelotów wygenerowały dodatkowe koszty transportu, jakie powódka poniosła w związku ze skasowaniem przelotu dla 5 osób.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawą do obciążania pozwanej za koszty dodatkowego transportu jest również art. 471 k.c. w związku z treścią art. 474 k.c. W związku z nieprawidłowym wykonaniem umowy, o czym była mowa powyżej, powódka zmuszona była ponieść dodatkowe koszty. Kosztów tych bez wątpienia nie poniosłaby, gdyby bilety dla 5 pasażerów nie zostały skasowane na przelot w jedną stronę.

Apelację od powyższego orzeczenia złożyła powódka, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w części, co do pkt. 2 i 4.

Apelująca zarzuciła naruszenie prawa procesowego:

- poprzez zastosowanie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., tj. odrzucenie pozwu co do żądania zasądzenia kwoty 2.530,20 zł z ustawowymi odsetkami, i uznanie, że sprawa o to roszczenie została prawomocnie osądzona,

- art. 98 § 1 w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez uznanie, iż oddalenie powództwa w części zadośćuczynienia jest przegraniem sprawy i zaniechanie zniesienia kosztów między stronami względnie ich stosunkowego rozdzielnia,

- art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. obciążenie powódki całością kosztów postępowania, kiedy to względy słuszności wskazują, że powódka nie powinna ponosić kosztów niniejszego postępowania w jakimkolwiek zakresie.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz o zasądzenie na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez sąd II instancji.

Apelację od powyższego orzeczenia złożyła strona pozwana zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w części, co do pkt 1.

Apelująca zarzuciła:

- obrazę prawa materialnego polegającą na przyjęciu przez Sąd Rejonowy, iż strony postępowania łączyła umowa agencyjna opisana w art. 758 § 1 i 2 k.c. w sytuacji, gdy strony łączyła umowa zlecenia opisana w art. 734 k.c., która tylko tytułowana była „umowa agencyjna”,

- obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 758 k.c. poprzez uznanie, iż spółka (...) Italia wykonywała na rzecz pozwanego usługę przewozową, z której się nie wywiązała, a zatem ustalenia, iż w trybie art. 471 § 1 k.c. istnieje odpowiedzialność spółki za brak wykonania lotu dla pięciu klientów powódki na trasie W. – R., a także za poniesienie dodatkowych kosztów przewozu tych 5 klientów przez powódkę na trasie z lotniska do hotelu w R.,

- błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a polegających na przyjęciu, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie podmiotu winnego za brak aktywności biletów sprzedanych w systemie tam i z powrotem przez pozwanego wyłącznie na trasie W. – R. w sytuacji, gdy prawidłowa analiza zebranego materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, iż wyłącznie przewoźnik lotniczy (...) zawiniła w tym zakresie,

- błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wyroku, a polegający, iż bez znaczenia dla przedmiotowej sprawy jest ustalenie, kto skasował 5 biletów na trasie W. – R. już po ich wystawieniu przez pozwanego, w sytuacji, gdy kwestia ta ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa również w zakresie roszczenia o cenę biletów na trasie W. – R., które zostały skasowane i kosztów przewozu 5 osób z lotniska do hotelu w R. – to jest w konsekwencji w całości pozwu, oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania dla pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie okoliczności faktycznych, jak również ich oceny prawnej zasługują na aprobatę.

Apelacja pozwanego koncentrowała się na dwóch kwestiach: pierwsza dotyczyła charakteru prawnego umowy stron, a druga dotyczyła braku odpowiedzialności pozwanego za szkodę, którą bezspornie poniosła powódka, dokonując ponownej zapłaty za część biletów lotniczych.

Odnosząc się do kwestii umowy stron, w ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, że przedmiotowa umowa jest umową agencyjną. Świadczy o tym przedmiot umowy, a mianowicie okoliczność, iż pozwany miał zawierać umowy sprzedaży biletów lotniczych działając w imieniu powódki. Zawieranie rzeczonych umowy sprzedaży miało znajdować się w zakresie działalności pozwanego. Strony wyraźnie w treści umowy wskazują na jej charakter, ustalają stawkę agencyjną dla agenta stanowiące jego wynagrodzenie, współpraca stron ma charakter ciągły. Niemniej jednak Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż przedmiotowy zarzut, nawet gdyby uznać za zasadny, nie miał żadnego

znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Kwalifikacja prawna umowy jako agencyjnej, czy też zlecenia nie odgrywa istotnej roli, bowiem i tak zastosowanie znajdzie do niej art. 471 k.c., który ma zastosowanie do odpowiedzialności kontraktowej. Bezspornie strony łączyła umowa, w której pozwany zobowiązany był realizować zlecenia zakupu biletów lotniczych.

Przechodząc zatem do analizy odpowiedzialności pozwanego, wskazać należy na treść Regulaminu Korzystania z (...) .pl (Regulamin). Z informacji podstawowych wynika, że operatorem systemu jest pozwany, natomiast z pkt. XIV ust 2 regulaminu, wynika odpowiedzialność operatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi pośrednictwa w rezerwacji i zakupu biletów lotniczych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy spowodowane jest przez działanie lub zaniechanie Klienta, działanie lub zaniechanie osób trzecich, nieuczestniczących w wykonaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć oraz przez siłę wyższą. Podkreślić przy tym należy, że przedmiotowa regulacja jest tożsama z regulacją ujętą w art. 471 k.c. W konsekwencji wskazać należy, że podmiotem odpowiedzialnym za nieprawidłową, czy też nieskuteczną rezerwację i zakup biletów jest pozwany. Dla wykazania, że pozwany jest odpowiedzialny za niewykonanie rezerwacji biletów dla 5 osób wskazanych przez powódkę, konieczne było udowodnienie wystąpienia przesłanek określonych w art. 471 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego powódka bezspornie wykazała wszystkie konieczne przesłanki: istnienie zobowiązania, nienależyte jego wykonanie, wystąpienie szkody pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z nienależytym wykonaniem zobowiązania. Bezsporne było istnienie zobowiązania, które nie zostało należycie wykonane przez pozwanego. Jego świadczenie polegało bowiem na rezerwacji biletów dla 15 osób. Jak wynika z ustaleń Sądu Rejonowego, które nie były kwestionowane, w tym zakresie, 5 osób nie miało aktywnych biletów i konieczne był zakup nowych w innym terminie. Nie ulega zatem wątpliwości, że pozwany nie wykonał zobowiązania bowiem ujmując to klarownie 5 osób nie mogło skorzystać z usług przewoźnika, bowiem nie było dla nich biletów. Powódkę łączyła umowa z pozwanym, a nie z przewoźnikiem, zatem to ten pierwszy nie wykonał należycie umowy. Powódka poniosła w efekcie tego szkodę bowiem była zobowiązana do zakupu nowych biletów, co w sposób oczywisty pozostaje w normalnym związku przyczynowym z nienależytym wykonaniem umowy przez pozwanego.

Odnosząc się natomiast do twierdzeń pozwanego zawartych w apelacji, iż to przewoźnik ponosi odpowiedzialność, a nie pozwany to wskazać należy, że z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego ów okoliczność nie wynika. W pierwszej kolejności podnieść należy, że wbrew twierdzeniom pozwanego zawartych w apelacji - to nie sąd jest zobowiązany wykazywać jakiegokolwiek okoliczności uwzględniające powództwo lub przemawiające za jego oddaleniem. Jak wynika z elementarnej zasady postępowania cywilnego, mianowicie kontradiktoryjności postępowania to na stronach ciąży obowiązek wykazywania faktów i dowodów, a sąd pełni jedynie rolę arbitra. Ów zasada została uzupełniona o normy regulujące rozkład ciężaru dowodu. Funkcją reguły ciężaru dowodu, jest umożliwienie sądowi merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, gdy nie udało się ustalić leżących u podstaw sporu faktów. W każdym bowiem wypadku spełnienia przesłanek procesowych sąd cywilny obowiązany jest wydać merytoryczne rozstrzygnięcie, niezależnie od tego, czy postępowanie dowodowe przyniosło jakikolwiek efekt (sąd nie może odmówić rozstrzygnięcia ze względu na niemożliwość ustalenia stanu faktycznego). Komentowany przepis nakazuje rozstrzygnąć sprawę na niekorzyść osoby opierającej swoje powództwo lub obronę na twierdzeniu o istnieniu jakiegoś faktu prawnego, jeżeli fakt ten nie został udowodniony. Jak wynika z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. Jak już zostało wyjaśnione powódka wykazała okoliczności uzasadniające powództwo, które w oparciu o normy art. 6 k.c. oraz 471 k.c. była obowiązana udowodnić. Wyjaśnić natomiast należy, że w sytuacji gdy, dłużnik chce uwolnić się od odpowiedzialności wynikającej z nienależytego wykonania zobowiązania obowiązany jest wykazać okoliczności, za tym przemawiające. Powódka, ani tym bardziej Sąd Rejonowy nie były bowiem zobowiązane do wykazania, że szkoda jest następstwem okoliczności obciążających pozwanego. Rzeczona okoliczność spoczywała na pozwanym, a w niniejszym postępowaniu to nie nastąpiło. Wbrew twierdzeniom pozwanego elementarna wiedza w zakresie komputerów nie wykazuje braku winy pozwanego w nienależytym wykonaniu zobowiązania. Nie sposób zgodzić się również, aby w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy jasno wynikało, aby to przewoźnik dokonał anulowania rezerwacji. System, w którym pozwany wraz z przewoźnikiem dokonują rezerwacji jest skomplikowanym systemem komputerowym, co potwierdzają sprzeczne i niejasne zeznania świadków. Rzeczą pozwanego zatem był zaprezentowanie takiego dowodu, który nie pozostawiałby wątpliwości, co

do jego braku winy, nie wyłączając przy tym dowodu z opinii biegłego. Nie jest to jednak obowiązkiem Sądu, lecz pozwanego, który jest przedsiębiorcą i był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Nadmienić nadto należy, że kwestia relacji pozwanego z przewoźnikiem ma znaczenie drugorzędne w niniejszej sprawie bowiem pozwany nie zdołał wykazać, że to nie on ponosi odpowiedzialność za wadliwe dokonanie rezerwacji biletów lotniczych, a to przecież jego a nie przewoźnika łączyła umowa z powódką. To pozwany jako operator rezerwacji i zakupu biletów był w świetle umowy stron odpowiedzialny za skuteczne zrealizowanie przedmiotowego zlecenia, przejawiające się w możliwości odbycia przez pasażera określonego przelotu, wobec posiadania prawidłowo wystawionego biletu lotniczego. O wzmocnieniu odpowiedzialności pozwanego względem powódki wskazuje również treść § 5 umowy stron, z którego wynika, iż nawet w sytuacji, kiedy do realizacji zamówienia nie dojdzie z przyczyn leżących po stronie linii lotniczych, to pozwany ma zapewnić wykonanie usługi zastępczej. W tego typu sytuacjach pozwany związany przecież umową z przewoźnikiem, w określony sposób rozlicza się ze swoim kontrahentem, bądź nabywa określone roszczenia regresowe.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

Odnosząc się do apelacji powódki należy uznać ją za zasadną.

Przedmiotowa apelacji koncentrowała się na kwestii odrzucenia pozwu w zakresie kwoty 2530, 20 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego należy podzielić stanowisko wyrażone w apelacji powódki. Błędnie bowiem Sąd Rejonowy uznał, że w zakresie przedmiotowego żądania pozwu miała miejsce res iudicata. Wyjaśnić przy tym należy, że do odrzucenia pozwu może dojść jedynie w przypadku tożsamości roszczeń. Natomiast tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej. O tym zaś, czy chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną, a więc o ten sam lub odmienny stan faktyczny sprawy, nie rozstrzygają konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, tj. zdarzeń lub stanów składających się na stan faktyczny, z którym norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne (Postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2013 r., sygn. akt III CSK 43/13). W przedmiotowej sprawie brak jest, zatem tożsamości roszczenia. Opierają się one bowiem na odmiennych okolicznościach faktycznych oraz podstawach prawnych. W niniejszej sprawie powódka dochodzi zapłaty odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego tj. nie jako z pierwszej umowy dotyczącej rezerwacji (...)biletów na trasie W. – R., organizowanych przez przewoźnika A. A., z których (...) biletów było anulowane. Natomiast postępowanie przed Sądem Rejonowym (sygn. akt XVI GNc 2819/12) dotyczy, faktury VAT wystawionej przez pozwanego za sprzedaż biletów lotniczych zastępczych, które należało zakupić w zawiązku z anulowaniem pierwotnej rezerwacji. W konsekwencji powyższego w ocenie Sądu Okręgowego brak jest, przede wszystkim identyczności przedmiotu rozstrzygnięcia. Wprawdzie okoliczności faktyczne się krzyżują w obu przypadkach jednak, każde żądanie oparte jest na innych podstawach faktycznych i prawnych.

Wobec powyższych rozważań na uwzględnienie zasługiwał również zarzut dotyczący błędnego rozstrzygnięcia o kosztach procesu przez Sąd Rejonowy. W okolicznościach przedmiotowej sprawy roszczenie powódki zostało częściowo uwzględnione, co uzasadniało zastosowanie reguły częściowego rozdzielenia kosztów. W efekcie Sąd Okręgowy stosując art. 100 k.p.c. uznał, że powódka ponosi koszty procesu w zakresie 86 %, a pozwany w 14 %, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Wobec powyższego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wyrok Sądu Rejonowego należało zmienić w zaskarżonej części.

Z uwagi na oddalenie apelacji pozwanego i uwzględnienie apelacji powódki o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

SSO Andrzej Kubica SSO Renata Puchalska SSO Agnieszka Grzybczak - Stachyra